

BRANDKÅRSTIDSKRIFT

Nr 6
Augusti

Organ för Svenska Brandkårens Riksförbund.
Redaktion: Styrmansg. 1, Stockholm. Tel. 606308. Postg. 4870.
Redaktör och utgivare: Kapten Erik Gillner.

1936
18 årgången

Civila luftskyddet och eldsläckningstjänsten.

Flygväsendets utveckling har under de senaste decennierna utövat ett mäktigt inflytande särskilt på försvarsorganisationernas utformning. Flygplanens efter världskriget med varje år ökade hastighet, lastförmåga och driftsäkerhet har i allt högre grad medgivit flygstridskrafternas användning för självständiga uppgifter — företrädesvis i form av bombanfall — mot fiendens hemort. Dessa anfall avse främst att bryta den fiendliga nationens motståndskraft och riktas antingen direkt mot betydelsefulla befolknings- och administrationscentra eller mot orter av särskild betydelse för kommunikationsväsendet, kraftförsörjningen eller folkförsörjningen i allmänhet.

De stridsmedel, som härvid var för sig eller i förening torde komma till användning, äro brisans-, brand- och gasbomber.

Dessa anfalls psykiska påfrestningar och materielförstörande verkan är givetvis störst, där de träffa en befolkning som icke förberetts eller där personer och värden skyddslöst hopats utan hänsyn till faran.

För att minska verkningarna av dessa anfall, måste de militära försvars- och skyddsåtgärderna kompletteras med rent passiva åtgärder — det s. k. civila luftskyddet.

Det civila luftskyddets uppgift är att genom saklig upplysning och ändamålsenlig organisation möta fiendliga flyganfalls verkningar.

Upplysningen måste nå alla. Var och en måste veta vad ett dylikt flyganfall innebär, vilka motåtgärder som vidtagits eller kunna vidtagas.

Organisationen skall samla en hotad orts alla krafter till gemen-

Äldre bebyggelse. Tacksamt mål för luftanfall.

Nyare bebyggelse. Mindre tacksamt mål för luftanfall.

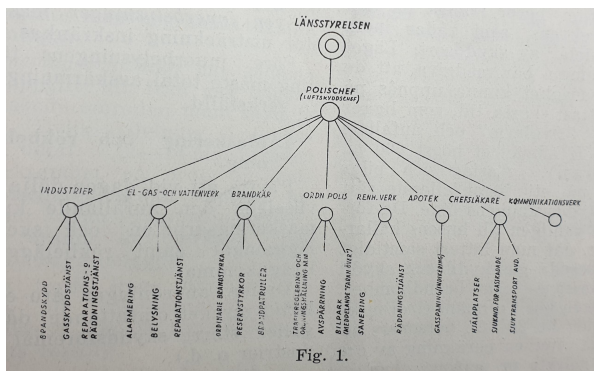
samt skydd med utnyttjande av vars och ens särskilda kvalifikationer och tillgångar. I stor utsträckning kommer organisationen att ansluta till de anordningar för samhälls- och katastrofskydd, som redan i fredstid finnas, och närmast bestå i dessas utsvällning och anpassning efter de särskilda förhållandena vid flyganfall.

Förberedelser i fredstid äro nödvändiga, enär ett flyganfall med största säkerhet torde vara den första krigshandling en fiende tillgriper, och förberedelsearbetet för civila luftskyddet kräver är att genomföra.

Ansvaret för civila luftskyddets planläggning, ledning och genomförande under krig torde främst

komma att påvåla länsstyrelserna och under dem de för resp. orter utsedda luftskyddscheferna (i regel vederbörande polischef).

8. Sjukvårdstjänst. 9. Reparations-tjänst (gas-, vatten- och elektricitetsverk m. fl.). 10. Ordningshållning. 11. Evakuering.

Luftskyddsåtgärderna kunna uppdelas i sådana, som gälla samhällsskyddet i dess helhet, och vilka ävåla ortsmyndigheterna (allmänna) och sådana, som anföras åt fastighetsägare, industri-anläggningar m. fl. att enligt myndigheternas anvisning utföras (enskilda).

I det följande lämnas en kort sammanfattning av ifrågakommande skyddsåtgärder (huvudsakligen grundad på den av Svenska Röda Korset utgivna handledningen "Civilbefolkningens luftskydd").

I. Allmänna åtgärder.

De för samhället i sin helhet avsedda skyddsåtgärderna omfatta följande verksamhetsgrenar:

1. Alarmering. 2. Anordnande av offentliga skyddsrum (skyddsvärn). 3. Belysningsreglerande. 4. Maskering och rökeläggning. 5. Eldsläckning. 6. Gasskyddstjänst a) indikering b) sanering. 7. Röjnings- och räddningstjänst.

1. Alarmering.

Alarmeringstjänstens uppgift är att i god tid varna befolkningen vid förestående flyganfall, så att planlagda skyddsåtgärder kunna vidtagas.

Civilbefolkningens alarmering sker genom meddelande från vederbörlig luftbevakningscentral till en alarmeringscentral eller direkt till luftskyddschefen inom orten.

De signaler som ifrågakomma i samband med alarmeringstjänsten äro "flygvarning", "flyglarm" och "faran över". "Flyglarm" anger att inom 10 minuter flyganfall kan väntas. Lämpligast gives denna signal medelst erforderligt antal elektriska sirener inkopplade i ett centralmanövrerat ledningssystem, som samtidigt kan bringa samtliga sirener i verksamhet. Även andra och enklare alarmeringsmedel kunna inom mindre orter vara tillfyllest.

2. Skyddsrum.

För den trafikerande allmänhetens skydd anordnas offent-

liga skyddsrum. Dessa avse att lämna skydd mot brisansbombars min- och splitterverkan samt mot stridsgaser. Antalet dylika skyddsrum beror främst på den trafikfrekvens, som råder inom olika delar av skyddsart. Läget av desamma bör medgiva, att de utan svårighet kunna uppnås på den oftast korta tid, som ligger mellan "flyglarm" och anfallets början (i allmänhet högst 600 m. mellanrum). Anslag och pilar skola på ett iögonfallande sätt visa skyddsrummens läge. De förläggas vanligen till husens källarvåning, där man lättast samtidigt kan bereda gasskydd och skydd för brisans- och brandbomber. Storleken bör i allmänhet ej medgiva mer än 20—25 personers utrymme efter en beräkning av c:a 3 m² golvyta pr person.

3. Belysningens reglerande.

Reglering av belysningsförhållandena i en skyddsart kräver särskild omsorg och hör till de viktigaste skyddsåtgärderna gentemot fientliga anfall nattetid. Sannolikt torde anfallen i stor utsträckning komma att utföras nattetid, speciellt om angriparen vet att anfallsmålet försvaras av effektivt luftvärn.

För att efter mörkrets inbrott förhindra eller försvåra upptäckandet från luften av viktiga anfallsmål måste såväl inflygningsområden som anfallsområdena läggas i mörker. Detta medför att såväl yttre som inre belysningen, inte bara inom varje luftskyddsart utan även i trakten däromkring, måste vara släckt eller effektivt avskärmat. Redan från den tidpunkt då den politiska situationen skärpes måste en viss belysningsinskränkning ske, vilken vid risk för flyganfall kompletteras med ytterligare släckning.

Åtgärder måste genom vederbörligt belysningsverk vara vid-

tagna dels för en praktiskt taget fullständig släckning av den *yttre belysningen*, dels för densammans väsentliga inskränkning.

Även *innerbelysningen* måste i stor utsträckning inskränkas.

Före innerbelysningens tändning måste total avskärmning vara verkställd.

4. Maskering och rökbeläggning.

I syfte att vid dager dölja och vilseleda den anfällande kunna maskeringsarbeten och skenläggningar samt rökbeläggning ifrågakomma.

Dylika anordningar äro emellertid mycket omfattande, då det gäller större skyddsföremål (industrier o. d.).

5. Eldsläckning.

Med hänsyn till den fara, som uppstår genom brandbombers användning vid flyganfall, måste givetvis i fred befintlig eldsläckningsorganisation förstärkas och utvidgas.

Härtill återkommer jag i fortsättningen.

6. Gasskyddstjänst.

De allmänna skyddsåtgärder, som gentemot gasfaran böra vidtagas inom en skyddsart äro, förutom en ingående upplysnings- och undervisningsverksamhet, organiserandet av en effektiv *gasspanings-, sanerings- och sjukvårdstjänst*.

Gasspanings- (indikerings-) *avdelningar* hava till uppgift att fastställa närvaron och arten av stridsgas ävensom utsträckningen av gasbelagt område.

Avdelningen organiseras lämpligen av vederbörande apotek eller består av 2—3 man (apotekare eller kemister). Utrustningen består av gasmask och gasskyddsdräkt, indikeringsmaterial, var-

ningsflaggor och varningsanslag, bil, motorcykel eller cyklar.

Begreppet sanering innebär de åtgärder varigenom utspridda stridsgaser oskadliggöres eller i möjligaste mån begränsas till sina verkningar.

Saneringsavdelning har sålunda till uppgift att från gas frigöra nedgasade områden inom skydds-orten. Dylig avdelning (i allmänhet 1 befäl + 12—14 man) träder i verksamhet på order av civilskyddschefen sedan rapport inkommit från gasspaningsavdelning rörande de områden, som befunnits gasbelagda.

Det torde ligga närmast till hands att saneringsavdelningar organiseras genom Renhållningsverkets försorg.

Personal tillhörande dylig avdelning måste förses med fullständig personlig gasskyddsutrustning. För arbetets utförande inge dessutom erforderliga saneringsmedel, vattenvagn, saneringspump, skyfflar, kvastar, samt dessutom lastbilar för transport av personal och material.

7. Röjnings- och räddningstjänst.

För uppröjnings- och räddningsarbeten, som kunna bli erforderliga på grund av husras m. m. i samband med eldsvådor eller verkan av bomber, organiseras särskilda avdelningar — röjningsavdelningar.

Personalstyrkan bör vara ungefär densamma som för saneringsavdelning; likaså den personliga gasskyddsutrustningen. För arbetet ingår däremot röjnings- och sprängningsmaterial samt olika slag av verktyg ävensom lastbilar för personal- o. materialtransport.

8. Sjukvårdstjänst.

De anstalter och formationer, som erfordras för sjukvårdstjänsten i samband med fientliga flyg-

anfall äro: hjälpplatser, sjuktransportavdelningar och sjukavdelningar för gasskadade.

Dessutom måste förberedelser vidtagas för att de permanenta sjukvårdsinrättningarna skola kunna omhändertaga och ombedsörja den fortsatta vården av bombskadade och i övrigt sårade.

Hjälplats organiseras för att giva första vården åt gas-såväl som i övrigt genom flyganfall skadade. Vid hjälpplats bör även finnas möjlighet för avgasning och sanering av beklädnadspersedlar.

De skadade avses i regel icke att efter behandlingen kvarstanna vid hjälpplatsen. Flertalet torde efter erhållen behandling, och sedan signalen "faran över" givits, kunna bege sig hem, medan gasskadade, som erfordra sjukhusvård, transporterats till sjukavdelning för gasskadade eller till permanent sjukvårdsinrättning.

Sjuktransportavdelning organiseras för att omhändertaga skadade och transporterats dem till hjälpplats eller närbeläget sjukhus.

För transport av de skadade torde som regel vanliga lastbilar apterade för sjuktransport, komma att användas.

En första hjälp åt gasskadade måste dessutom ofta beräknas ske på olycksplatsen.

9. Reparationstjänst.

I samband med flyganfall mot hemorten torde man helt säkert också få räkna med ganska omfattande skador å vatten-, gas- och elektricitetsverken samt dessas ledningar. Enär dessa verk äro av mycket stor vikt för det dagliga livet, måste erforderliga åtgärder vidtagas för att i möjligaste mån säkerställa driften vid desamma.

Fördenskull organiseras vid resp. verk de ytterligare *reparations- och arbetsavdelningar*, som synas erforderliga.

10. Ordningshållning.

Vissa extra polisåtgärder torde i samband med flyganfall erfordras.

Sälunda torde bl. a. efterlevnaden av utfärdade trafik- och belysningsbestämmelser kräva övervakning, likaså ordningen vid offentliga skyddsrum och hjälpplatser. Vidare kunna vissa avspärrningsanordningar bli erforderliga i samband med större eldsvår eller gasbeläggning.

För dessa poliskåren åvilande extra uppgifter torde en *utökning av personalstyrkan* bli nödvändig i form av dels en *reservstyrka*, dels särskilda *beredskapsstyrkor*.

Dessa organiseras av frivillig personal, uttagen bland icke krigstjänstskyldiga.

Till polischefens förfogande måste också stå en *automobilpark* (i allmänhet disponibla trafikbilar) för transporter i samband med civilskyddstjänsten.

11. Evakuering.

Till de skyddsåtgärder, som kunna tänkas erforderliga, hör också frågan om en delvis utrymning av särskilt utsatta orter.

Det gäller i första hand sjuka, barn och åldringar, och i övrigt sådana, som icke behöva uppehålla sig inom orten. Dessa delar av befolkningen böra sändas till eller uppmanas uppsöka mindre hotade platser.

II. Enskilda åtgärder.

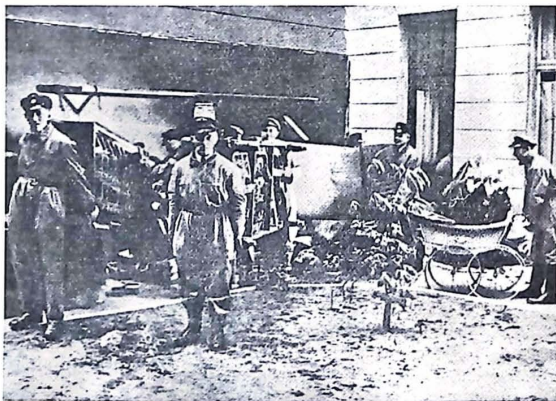
Större industrier bilda i allmänhet en direkt under civilskyddschefen lydande luftskyddsorganisation under en särskild industricivilchef. Organisationen överensstämmer i stort med den här berörda allmänna skyddstjänsten.

Fastighetsägare åläggas att svara för bl. a. följande förberedande åtgärder:

jordningställande av enskilda skyddsrum för inom fastigheten boende;

belysningens inskränkande och anskaffande av reservbelysning;

vindskontorens iordningställande för minskande av brandrisken samt

Vindskontoren befrias från "skräp".

Resultatet.

organisierandet av en mindre eldsläckningsberedskap.

Ovan skisserade organisation har främst avsett att belysa de skyddsåtgärder, som erfordras gentemot anfall medelst gas- och brisansbomber.

I fortsättningen skall lämnas en kortfattad redogörelse rörande brandbomber och de skyddsåtgärder, som därav betingas.

En av de största faror, som vid en oinskränkt luftkrigföring hotar en stad, är utan tvivel elden, främst förorsakad av brandbomber.

Brisansbombens förstörelseverkan är i allmänhet begränsad till tidpunkten för detonationen. Stridsgasernas verkningar inskränkas till timmar eller dagar och kunna i väsentlig grad begränsas genom att allmänheten bibringas kännedom om skyddsåtgärder mot dessa samt erhåller tillgång till gasskyddsmedel. Någon bestående materiell förstörelse förorsakas knappast av stridsgaser.

Brandbomben däremot kan vid tändning, särskilt i städer med

äldre bebyggelse, lägga grunden till ett förstörelseverk av ofantlig omfattning, därest det ej i rätt tid och verksamt bekämpas.

När det talas om luftskyddsfrågor torde sällan eldfaran i tillräcklig grad beaktas. Ofta är det nog gaskrigets skräckbilder, som bli dominerande. Otvivelaktigt är den fara, som förorsakas av stridsgaserna, stor, men ofta lättare att bekämpa än den, som föranledes av brandbomberna. Vinden, som bidrager att fördriva och förflyktiga stridsgaserna och därigenom minska deras verkan, gynnar däremot brandbombernas förstörelseverk. Det är för övrigt inte bara brandbomberna, som förorsaka eldsvådor. Ofta åstadkomma även brisansbomberna antändning vid nedslaget, företrädesvis genom de skador, som uppstå å eldstäder, gas- och elektriska ledningar o. d.

För att rätt förstå de åtgärder av teknisk art, som erfordras för att bekämpa brandbombernas verkningar ävensom eldsläckningsorganisationernas anpassning härför,

måste man känna brandbombernas konstruktion, verkan och sättet för desammas användning.

Elden i krigföringens tjänst är ingen nyhet. Otaliga äro de recept och anvisningar rörande brandsatser till brandpilar och brandkolor, som sedan gamla tider finnas bevarade. Med krutets och eldhandvapnens tillkomst följde också konstruktion av brandammunition, särskilt för artilleriet. Den härvid mest förekommande brandsatsen torde ha bestått av en blandning av svavel, salpeter, krut och harts.

Under världskrigets första år användes företrädesvis *fosforbrandbomber* innehållande vit och gul fosfor. Fosfor, löst i en svavelförening gjöts i bomben. Vid fosforbombens sprängning sprutar lösningen åt alla håll, lösningsmedlet advunstar fort, och den kvarvarande fosforn tändes omedelbart och förbrinner under utvecklande av vit, tjock rök. Denna förbränning sker mycket snabbt och samtidigt överdrages det träffade föremålet av en hinna, som i viss mån hindrar detsamma antändning. På grund härav är fosfors tändande förmåga relativt ringa, särskilt vid fasta föremål, såsom takstolar o. d. Mot lätt brännbara föremål såsom torrt gräs, skogar, bensin- och oljeupplag är fosforbomben däremot synnerligen effektiv. Mot levande mål är den särskilt verksam. De åt alla håll sprutande fosforpartiklarna bilda nämligen ett fullkomligt eldhav runt nedslagspunkten. Träffa sådana brinnande fosforpartiklar huden, förorsaka de mycket svåråtkäta sår, när förutom brännsår även frätsår uppstå genom den bildade fosforsyran. Dyliga sår måste, innan de behandlas med särskilda tvättas med *soda- eller natriumbikarbonatlösning*. Fosforbrand kan släckas med vatten, särskilt om detsamma tillsättes

med 5 % kopparsulfat eller kopparvitriol.

Såsom redan nämnts har fosfor en mycket ringa tändande verkan mot föremål med fast yta, varför man snart sökte ett verksammare medel. Det fann man i "termit" (av det grekiska *thermos* = värme).

Termit är en blandning av järnoxid och magnesium — eller aluminiumpulver.

Genom stark upphettning av termit uppstår en kemisk process, varvid järnoxiden berövas sitt syre och övergår till rent järn. Syret förenar sig med aluminium till lerbjord, kallat "korubin". Härvid uppstår mycket höga temperaturer (2000°—3000°).

Denna termit användes i brandbomber i förening med de mest skilda brännbara ämnen. Så t. ex. användes under världskriget bomber och projektiler med en blandning av termit och metallisk natrium. Denna är en vit, mjuk metall, som utan svårighet kan skäras sönder. Den måste förvaras i fotogen, enär den snabbt oxideras i luften. Vid beröring med vatten antändes den under explosionsartad kringsprutande. Det var särskilt denna dess egenskap, som gjorde att den kom till användning i förening med termit för att ernå "*moralisk verkan*" vid försök till släckning med vatten.

På samma sätt sprutar också termitblandningens vitglödande metall, när den brinnande massan begjutes med vatten. Detta beror på att vattnet i samma ögonblick omvandlas till vattenånga och delvis upplöses i syre och väte, varigenom en explosionsartad knallgas bildas.

Det är tydligt, att ett ämne som termit, som, utvecklande av en temperatur av 2000°—3000°, förbrinner under flera minuter, måste antända praktiskt taget varje brännbart ämne.

Övriga under världskrigets förra del använda brandbomber äro *Carbonitbomben* och *Goldschmidtbomben*.

Den förra tillverkas vid sprängämnesfirman "Carbonit" i Schlesien. Bomben förekom i olika storlekar (4,5—10 och 20 kg.). Den för brandverkan avsedda vägde c:a 10 kg. och var försedd med ett brännbart ämne (en blandning av bensin el. bensol, petroleum och tjära), som antändes medelst en brandsats.

Goldschmidtbomben hade likaså *bensol* såsom brännämne men dessutom en tillsats av termit, vilken genom sin höga temperatur smälte brännämnesbehållaren.

För att kunna medföra ett större antal bomber och därigenom öka möjligheterna att erhålla ett större antal eldhårdar övergick man under senare delen av kriget till konstruktion av lättare bomber (0,5—2 kg.), vilka överhuvudtaget endast avsågos kunna genomslå takbeklädnaden och sålunda framkalla vindseldsvådor. Även efter kriget har vid brandbombers konstruktion samma synpunkt gjort sig gällande.

Under världskrigets sista år konstruerades i Tyskland den s. k. *elektronbomben*.

Elektron är en magnesiumlegering med 85—95 % magnesium. Dylka legeringar förekomma som bekant i stor utsträckning vid tillverkning av flyg- och bilmotorkolvar. Elektronmetallen förbrinner under en oerhörd värmeutveckling och är praktiskt taget omöjlig att släcka. Kemiska eldsläckare förorsaka dessutom ofta vid släckningsförsök giftiga gaser. Som exempel på svårigheten att släcka brinnande elektron kan nämnas, att t. o. m. försök med utvecklande kolsyresnö—78° ha visat endast obetydlig verkan. Genom övertäckning med sand kan branden minskas men i allmänhet ej helt släckas.

Denna bomb består av en elektronkropp med termityllning och väger 0,5—2 kg. Till följd av sin ringa vikt kan den som regel endast genomslå taktäckningen och tända vindsvåningen. Bombens bränntid är c:a 5 min.

En österrikisk militärförfattare (Eyb) uppger att centralmakterna hösten 1918 med 36 flygplan planlagt ett anfall mot London med dessa brandbomber. Trots det förtvivlade läge, vari centralmakterna vid denna tid befunno sig, avstod emellertid högsta krigsledningen härifrån. Ludendorff skriver härom i sina "Minnen", att så som läget var i augusti, kunde man inte förutsätta, att ett anfall av dylik art mot London och Paris skulle göra fienden mera fredsvillig, varför denna brandbombs användning förbjöds. "Förstöring såsom självändamål tilläts aldrig" slutar han.

En författare i "Die Luftwacht" beräknar, att trots flygplanens dåvarande ringa lastförmåga och de motåtgärder, som från fiendens sida kunde beräknas, skulle dock c:a 2250 dylka bomber kunnat fällas mot London. Även om man beräknar, att endast 30 % av de fällda bomberna träffat byggnader och tänt, under det att återstoden fallit på gator och öppna platser, så skulle det dock blivit 750 träffar.

Antag vidare, att av dessa endast 1/3 åstadkomma brand av större omfattning, så gör det dock 250 eldsvådor i skilda delar av staden. Gynna därtill vindförhållandena eldens spridning, torde även en välorganiserad brandskyddsorganisation komma till korta ifråga om eldens begränsning. Med moderna flygplans lastförmåga, blir — även om vi förutsätta ett kombinerat anfall med min-, gas- och brandbomber — antalet eldsvådor avsevärt större.

Vilka åtgärder kunna då tänkas ifrågakomma för att undvika eller

minska den katastrof, som kan framkallas av dessa förstörelsemedel?

Att den i fredstid organiserade eldsläckningstjänsten måste förstärkas och utvidgas är tydligt. Det torde emellertid ej vara tillfyllest att enbart lita till ordinarie brandkårs förstärkande. Även den bäst organiserade yrkesbrandkår torde först åtskilliga minuter efter alarmering kunna inträffa på brandplatsen. Med hänsyn till vad redan sagts rörande det lönlösa i att försöka släcka den brinnande bomben (förbränningstid c:a 5 min.) är detta visserligen tillräckligt. Det är nämligen just i det ögonblick då bomben brunnit slut, som släckningen med utsikt till framgång kan börja, och då liksom vid varje annan brand medelst vatten. Svårigheten torde vara att avgöra, vilken av dessa brandhårdar, som utgör den största faran. Viktigast är att branden kvävs i sin linda, och sålunda måste en organisation ordnas, varigenom detta möjliggöres. Med andra ord en till ytterlighet driven decentralisering av släckningstjänsten måste åstadkommas. Härmed avses emellertid ej ett bortplottrande av ordinarie brandkår. Uppdelningen i eldsläckningsenheter får ej drivas längre än vad effektiviteten betingar. Inom en stad med stor utsträckning kan det vara lämpligt, att till skilda platser förlägga ett antal mindre eldsläckningsenheter. Dock måste man ihågkomma, att dessa avdeln. i allmänhet ej kunna avses för det omedelbara ingripandet vid brandbombnedslag. Detta måste främst åvila vederbörande fastighetsägare. Varje fastighet eller åtminstone kvarter inom en stads tätbebyggda delar måste ha sitt eget brandskydd (*mindre brandavdelning*), som med erforderlig materiel är beredd att omedelbart ingripa. En dylik brandavdelningsstyrka växlar alltefter förhållande-

na mellan 2 och 10 man.

Personalen måste vara utrustad med gasmask med koloxidfilter. Däremot torde det knappast behöva räknas med brandbomber som utvecklade stridsgas.

Den eldsläckningsmateriel, som bör finnas till avdelningens förfogande bör placeras i fastighetens trapphus omedelbart under brandbotten och i allmänhet omfatta följande:

låda med sand el. jord (c = 1 hl),
2—3 st. hinkar med sand,
kär o. d. fyllda med vatten,
pytsspruta,
hinkar med vatten (5—6 st.),
1 kemisk eldsläckare,
2 st. skyfflar,
2 st. yxor,
2 st. kvastar med långa skaft,
500 gr. kopparsulfat.

Dessutom böra hinkar med vatten finnas i varje våning. Träffas huset av en brandbomb sätter brandavdelningen omedelbart igång med släckningsåtgärder.

De till brandavdelningen avdelade hava en ansvarsfylld uppgift. De äro nämligen de enda bland husets invånare, som befinna sig ovan jord och kunna iakttaga ett brandnedslag. Alla övriga skola under pågående anfall befinna sig i anvisade skyddsrum. Samarbeta mellan brandavdelningar i närliggande hus bör ordnas.

En brandbomb, som träffar ett hustak, har, som redan nämnts i regel endast förmåga att genomslå detsamma och nå vindsvåningens golv. Ofta förmår den inte genomtränga takbeklädnaden utan fastnar emellan denna och takstolen, varigenom en brandhård uppstår i själva taket eller vindsvåningen.

För att snabbt erhålla rapport om uppstående eldsvådor, kan det därför vara lämpligt att inom större samhällen organisera ett antal särskilda *brandpatruller*, vilka från lämpliga utsiktspunkter iakttaga och snabbt varsko såväl ordinarie

brandkår som vederbörande mindre brandavdelning.

I det föregående ha endast nämnts de rena skyddsåtgärderna. Då det emellertid är bättre att söka förebygga en fara än att bekämpa den, torde även här vissa förebyggande åtgärder genom fastighetsägares försorg böra vidtagas. Hit hör då främst följande:

vindsklokalerna befrias från all lätt brännbar materiel,

vindskontorens ribbväggar ersätts med dylika av stålträdsnät,

vindsgolven beströs, där så ske kan, med ett 3—5 cm. tjockt lager av sand,

takstolar och vindsgolv impregneras med vätskor, som försvåra antändning.

Ett stort antal dylika impregneringsmedel finnas tillgängliga i handeln, men äro i allmänhet ganska dyra. Ett billigt, ehuru föga verksamt medel är bestrykning med slammad kalk.

Genom dylika förebyggande åtgärder kan helt säkert brandrisken väsentligt minskas.

Vid signalen "flyglarm" bör dessutom genom vederbörande fastighetsägares eller våningsinnehavares försorg huvudgaskran och elektrisk huvudströmbrytare samt våningarnas elektriska strömbrytare stängas och eldar i spisar och kakelugnar släckas.

Av förestående torde framgå, att de åtgärder, som beröra eldsläckningsorganisationens anpassning för civila lyftskyddet äro synnerligen omfattande och kräva en omsorgsfull planläggning och förberedelse i fred. Åtgärder, som främst torde åvila vederbörande brandchef.

En sammanfattning ger vid handen att företrädesvis följande förberedelser i fred böra vidtagas:

1. Beräkning av den styrka med vilken ordinarie brandkår bör förstärkas.

2. Uppgörande av förteckning å lämpliga personer avsedda att ingå sasom förstärkningsmanskap i brandkåren med vilka avtal bör träffas.

3. Planläggning av erforderlig utökning av befintlig brandmateriel, varvid särskilt beaktas den ökning av slangmaterielen, som kan erfordras vid demolering av vattenledningsnätet.

4. Uppgörande av förteckning över de kvarter, fastigheter, fabriker o. s. v., inom vilka mindre brandavdelningar böra organiseras.

5. Upprättande av avtal med lämpliga husvärdar m. fl. om förberedande av dylika avdelningars uppsättande samt lämnande av anvisningar för deras sammansättning, utrustning, förläggning o. s. v.

6. Rekognoscering av utsiktspunkter för brandpatruller samt uppgörande av förteckning över lämpliga personer, med vilka avtal bör träffas om att ingå i brandpatruller.

7. Rekognoscerande av gas-skyddsrum för brandkårens personal samt vidtagande av förberedelser för desammas iordningsställande vid krigsfara.

Carl Bergström.

Kapten, Flygvapnet.

HALLSTRÖMS

Brandredskapsagentur

f. d. brandlöjtnant A. Hallströms agentur

Malmö

Rikstel. 27993

Firma i brandredskap, alla slag, såsom:

Eldsläckningsapparater

Manskapsutrustningar

Slang med armatur

Alarmpapparater

Rökskyddare

Brandsegel

Stegar

m. m.

◆

Ersättning för lämnad släckningshjälp.

Som bekant hava de i hela Sverige arbetande brandförsäkringsbolagen ävensom några lokala brandförsäkringsanstalter sedan lang tid tillbaka åtagit sig att i vissa fall helt eller delvis bestrida kostnaderna för sådan släckningshjälp, som en brandkår lämnar utanför samhällets område. Hitills gällande överenskommelse har varit i kraft sedan 1932. För kort tid sedan har emellertid träffats en ny för ett stort antal samhällen, brandkårer och industrier vida fördelaktigare överenskommelse, genom vilken försäkringsgivarne iklätt sig vida större förpliktelser än förut för ersättning av släckningskostnader.

I alla de samhällen, där brandstadgans bestämmelser för stad (avdelning I) gälla, d. v. s. alla städer och köpingar samt de flesta municipalsamhällen, och där det således i enlighet med av länsstyrelsen fastställd brandordning skall finnas kommunal brandkår, åligger det samhället att sörja för sitt brandförsvar. Inom ett sådant samhälle lämnas ingen ersättning av brandförsäkringsanstalterna vare sig till samhällets egen brandkår eller till annan brandkår, som eventuellt kommer till hjälp.

I en hel del stations- och liknande samhällen finnas friv. brandkårer, som varken ifråga om utrustning eller underhåll äro beroende av kommunerna och som ej heller äro organiserade efter kommunal brandordning. Dylika brandkårer erhålla ofta av de lokala brandförsäkringsanstalterna något årligt bidrag och ibland även bidrag till sin utrustning. I många sådana samhällen har brandväsendet erhållit en så stor effektivitet, att även premiesänkning kunnat vidtagas. I

detta fall har kåren emellertid förut ej erhållit någon ersättning från försäkringsanstalterna för sitt släckningsarbete. Med andra ord, så snart en brandkår blivit så utrustad och organiserad, att premiesänkning kunnat beviljas resp. samhälle, hava brandförsäkringsanstalterna ej längre bestritt släckningskostnaderna, vilket varit ganska svårt för vissa frivilliga brandkårer, som ej erhålla något eller endast litet kommunalt bidrag. Detta har i sin tur verkat hämmande på brandväsendets utveckling inom vissa mindre samhällen och har även medfört, att intresset där slappats för höjande av brandväsendets effektivitet.

Enligt den nya överenskommelsen, som här nedan återges betalas emellertid ersättning för släckningshjälp, som av kommunal brandkår, industribrandkår eller annan till Svenska Brandkårernas Riksförbund ansluten brandkår lämnas utanför samhälle, för vilket brandstadgans bestämmelser för stad skola tillämpas, oberoende av om premiesänkning beviljats för brandväsendets effektivitet inom det hjälpbehövande samhället eller ej.

För eldsvådor, som drabbat industriföretag, hava försäkringsgivarerna förut ersatt endast 50 % av släckningskostnaderna, under det att de nu även i detta fall svara för hela släckningskostnaden enligt viss maximitaxa. Självfallet får industribrandkår dock ingen ersättning för släckning inom eget industriområde.

Överenskommelsen.

Följande överenskommelse har träffats mellan de större brandförsäkringsanstalterna rörande ersättning för släckningskostnad.

Undertecknade försäkringsanstalter ersätta på de betingelser och i den omfattning, som i denna överenskommelse stadgas, sådana kostnader för begränsning av brand och för egendoms räddning undan brand, som skäligen kunna anses påvåla försäkringshavaren eller som föranletts genom ingripande av brandchef eller myndighetsperson i orten.

Denna överenskommelse gäller dock icke:

a) släckning medelst flodsprutor med manskap i Härnösands och Sundsvalls distrikt, varom särskilt avtalats;

b) släckning av skogsbrand.

I. Definitioner.

§ 1.

Enligt denna överenskommelse anses såsom:

1) organiserad brandkår:

a) *kommunal brandkår* upprättad enligt gällande brandordning inom samhälle, för vilket brandstadgans bestämmelser angående stad skola tillämpas;

b) *industribrandkår*, d. v. s. vid industriell anläggning organiserad privat brandkår;

c) *annan brandkår*, som är ansluten till Svenska Brandkärernas Riksförbund.

2) tjänstgöringsområde:

a) för *kommunal brandkår*: området inom stadens, köpingens eller municipalsamhällets officiella gräns;

b) för *industribrandkår*: till den egna industriella anläggningen hörande fabriksområde och bostadsområde.

II. Grunder för ersättning.

§ 2.

Ersättning lämnas *icke* för släckning:

a) utförd inom samhälle, för vilket brandstadgans bestämmelser angående stad skola tillämpas (stä-

der, köpingar och flertalet municipalsamhällen);

b) utförd vid industriell anläggning av industribrandkår inom kårens eget tjänstgöringsområde; ersättning må dock lämnas för skador å privata persedlar tillhörande industribrandkårs medlemmar;

c) utförd av ägaren till av brand drabbad eller hotad egendom och av dennes familjemedlemmar eller anställda;

d) utförd av enskilda personer, som av befälhavare för brandstyrka inom samhälle — som i § 2 a) sägs — tillkallas i stället för ordinarie och till förfogande stående brandmanskap, såsom allmän brandkår, militärkontingent o. dyl.

§ 3.

Ersättning lämnas för släckning utförd av:

a) *kommunal brandkår* utanför område angivet i § 2 a);

b) *industribrandkår* utanför området angivna i § 2 a) och b);

c) *annan brandkår* utanför området angivet i § 2 a);

d) andra än i § 2 c) och d) omnämnda personer ävensom, efter prövning i varje enskilt fall, för dessa personer tillhöriga persedlar, redskap och annan egendom, som under brandsläckningen skadats.

§ 4.

Vid kommunal brandkårs utryckning för släckning utanför område angivet i § 2 a) lämnas icke ersättning till reservmanskap, som inkallas för tjänstgöring, i annan mån än som erfordras för täckandet av kommuns merutgifter för avlöning. Medtages icke hela den alarmerade manskapsstyrkan vid utryckningen till brandplats utanför dylikt område, lämnas till hem-sänt manskap högst en timmes ersättning enligt gällande avlöningsreglemente.

§ 5.

Sammanlagda ersättningen för släckning samt för slitning och

skada å brandsläckningsredskap får i intet fall överstiga det belopp, vartill kostnaden uppgår, beräknad på grundval av den vid denna överenskommelse fogade taxan.

III. Grunder för fördelning av släckningskostnader.

§ 6.

Ersättning och/eller kostnad för släckning skall fördelas mellan försäkringsgivarna på grundval av vid tiden för branden gällande försäkringsbelopp å brunnen och/eller hotad egendom. Kostnader, uppkomna genom åtgärder vidtagna uteslutande för att skydda hotad egendom fördelas efter försäkringsbeloppen å denna.

Andel i släckningskostnad belöpande å försäkringsgivare, som ej är ansluten till denna överenskommelse, bör ej gäldas av i överenskommelsen deltagande försäkringsgivare.

Står ägare av brunnen och/eller hotad egendom enligt tillkännagivnen avsikt självrisk, likställs han vid fördelning av släckningskostnader med försäkringsgivare, ej ansluten till denna överenskommelse.

Maximitaxor.

Försäkringsgivarnes maximitaxor äro ungefär desamma som de förut gällande dock med den väsentliga utökningen, att numera även ersättes verkliga kostnader för brandkårens olycksfallsförsäkring, automobil- och trafikförsäkring, gällande endast vid uttryckning utom brandkårens eget område, dock till ett belopp av sammanlagt högst 75 kr. för varje utryckning.

Observeras bör att räkningar för släckningshjälp skola utställas på försäkringsinnehavare och icke på försäkringsbolag.

Knappar-, Möss- & Medlemsmärken

för Svenska Brandkärernas Riksförbund

C. C. Sporrong & C:o

Kungsgatan 17, Stockholm 1 Tel. Namnanrop »SPORRONG & C:o»

BRANDMATERIEL,

alla slag

Egen tillverkning av Segel, Stegar, Slangkärror, Slangrullar, Rutschduk. - Bälten. Linor, Låderväskor. - Överdragskläder m.m. Fiberhjälmor av elegant modell

Tel. 100601, 100602, 100603
Telegr.-adr.: ERIKDAHLS

ERIK DAHL

Storkyrkobrinken 10,
STOCKHOLM

RIKSFÖRBUNDET.

Nyanmälda kärer.

<p>D. Gåsinge-Dillnäs.
Ludgo-Spelvik.
Öja-Västermo.
Tunaberg.
Bogsta-Sättersta.
Hölö.
Tystberga-Bälinge.
Runtuna-Lid.
Mörkö.</p> | <p>D. Lunda-Tuna-Bergshammar.
Vallby-Hammarby-Sundby-
Kjula-Jäder.
Björkvik.
Vagnhärad-Västerljung.
K. Karlskrona.
M. Allerum.
Trälleborg.
Lilla Bedinge.
O. Göteborg-Dals pappersbruk.
R. Ransberg.
T. Loka brunn.
Boo socken.</p> |
|--|---|

Dagordningen under Riksförbundets årsmöte har fått nedanstående sammansättning och meddelas ären genom bilagda kort.

Dagordning.

Lördagen den 29. augusti.

Kl. 11 fm. Centralstyrelsen sammanträder (Lokal: Stadshotellet). Gävleborgs läns Brandkärnförbunds årsmöte (Lokal: Goodtemplarsalongen).

Kl. 12 m. Riksförbundets årsmöte (Lokal: Goodtemplarsalongen).

Förbundsangelägenheter:

1. Val av två justeringsmän att jämte ordföranden justera mötets protokoll.
2. Redogörelse för verksamheten 1935.
3. Revisionsberättelse för 1935 samt beslut med anledning därav.
4. Val av ordförande och v. ordförande i Riksförbundet, vilka äro i tur att avgå.
5. Val av en ledamot och tre suppleanter i Centralstyrelsen. Styrelseledamoten häradskrivare Gottliebsson har avlidit. Av suppleanterna äro hrr Ohlsson, Kylberg och Forssman i tur att avgå.
6. Val av två revisorer och två revisorssuppleanter för granskning av nästkommande kalenderårs räkenskaper.
7. Beslut ang. medlemsavgifter för nästkommande år.
8. Övriga ärenden.

Ärenden, som önskas behandlade vid årsmötet, skola vara inkomna till Centralstyrelsens expedition, Styrmanngatan 1, Stockholm, senast den 15. augusti. Röstberättigade äro: Centralstyrelsens ledamöter, tvenne utsedda ombud från varje i Riksförbundets verksamhet deltagande brandkårsförbunds styrelse (brandkärskrets styrelse), ett härtill utsett ombud jämte brandchefen från varje till Riksförbundet ansluten brandkår, högst ett härtill utsett ombud från varje Riksförbundets anslagsgivande försäkringsbolag eller sammanslutning, samt Riksförbundets personliga medlemmar.

Kl. 12,30—2 em. Uppehåll för lunch.

Kl. 2 em. Mötets offentliga del öppnas av ordf., landshövding N. Edén.

Föredrag:

1. Några synpunkter angående industribrandkärer (Försäkringsdirektör N. Nordengren).
 2. Under en studieresa i Tyskland gjorda iakttagelser ang. brandmaterielens utveckling (Civilingenjör U. Arild).
 3. Meddelande från Arbetskommissionen.
- Kl. 4 em. Uppvisning av Söderhamns brandkår. Demonstration av motorsprutor och skumsläck-

ningsaggregat samt beseende av utst. brandmateriel.

Kl. 7 em. Gemensam middag å Stadshotellet.

Söndagen den 30. augusti.

Kl. 10 fm. Avresa för besök vid brandkärerna i Ljusne, Östanbo, Söderala och Norrala (Buss avgår från Köpmanstorget).

Särskilda bestämmelser.

Möteslokal: Goodtemplarsalongen.

Klädsel: Resdräkt.

Riksförbundets broschyrer och utbildningsreglemente för brandkärer tillhandahålles.

Riksförbundets medlemsmärke tillhandahålles. Pris 1:25 pr st.

Beställning av rum bör göras senast den 21. aug. hos v. Brandchef R. Panniér, Söderhamn.

Eventuella ändringar och tillägg i dagordningen tillkännagivas å möteslokalen.

Ytterligare upplysningar lämnas från Centralstyrelsens expedition, Styrmanngatan 1, Stockholm, tel. 60 63 08 och av v. Brandchef R. Panniér, Söderhamn, tel. Brandkären.

Firmor,

som önska utställa brandmateriel skola därom göra anmälan till v. Brandchef R. Panniér, Söderhamn, senast den 15. augusti.

Koloxid (CO) - masker

för brandväsendet, industrien m. m.

Anbud, råd och upplysningar
lämnas av:

BIRGER CARLSON & Co A.-B.
Malmskillnadsg. 33 STOCKHOLM Telefon 232655

Degea

Kapten Erik Gillner 60 år.

Riksförbundets sekreterare och denna tidskrifts redaktör har den 13 juni fyllt 60 år.

Dagspressen och sympatiska artiklar i Assurans och Gjallarhornet har redan för länge sedan framfört denna nyhet över allt Sveriges land. Det torde dock vara på sin plats, att i Riksförbundets egen tidskrift ägna några rader åt denna händelse.

Alla känna vi vår vän Gillner väl från hans verksamhet bland oss. Här må blott erinras om huru han efter erhållet avsked med pension 1928 från sin militärtjänst, senast som kapten vid Bodens artilleriregemente, i början av år 1929 inträdde i Riksförbundets tjänst som dess sekreterare och redaktör för Brandkärstidskrift. Att denna tjänst icke varit någon sinekur torde inom Riksförbundet vara allmänt känt. Därom vittnar också den stora utveckling, som Riksförbundet nått under den tid han up-

pehållit sekreteraretjänsten. Antalet anslutna kårer, som vid hans tillträde till posten utgjorde 342 närmar sig nu 1000-talet och antalet länsbrandkårsförbund visar en ökning från 6 till 19.

Det är givet att denna starka utveckling ställt och ställer stora krav på Riksförbundets sekreterare och redaktör. Kapten Gillner har med levande intresse, ja varför inte säga kärlek, för sin uppgift nedlagt ett stort arbete för att utföra de planer, som utstakats vid Riksförbundets omorganisation 1927, och har därvid även kommit med många nya värdefulla uppslag, som länt Riksförbundet till gagn, samma vitsord må också givas hans insatser för tidskriften.

Hans gärning är emellertid ännu inte på långt när avslutad. Ännu återstår många stora uppgifter att lösa för att föra fram vårt Riksförbund till det mål, som vi syfta till. Vi hoppas sålunda och förvänta, att vi ännu i många år skola få räkna med hans värdefulla arbetskraft, anrikad av vunnen erfarenhet från de gångna årens verksamhet.

Dessa fakta och dessa våra önskingar äro ingen nyhet för initierade inom Riksförbundet och vår nu 60-åriga vän Kapten Gillner torde vid det här laget känna på sig, att han är varmt uppskattad inom förbundet och hos alla dem som arbeta för vårt gemensamma mål, även om denna uppskattning icke så ofta kommer till uttryck i tal och skrift.

De många uppvaktningarna på 60-årsdagen voro nog för honom ett kärt vittnesbörd om denna uppskattning. Må nu dessa rader i hans egen tidskrift bereda honom samma glädje och uppmantran.

Gotthard Bylund.

FRÅN LÄNSFÖRBUNDEN.

Södermanlands läns Brandkärsförbund.

Brandkonsulent: Brandchef *M. Ejdervik*. Exp. Brandstationen, Katrineholm.
Telefon 237.

Södermanlands läns Brandkärsförbund bildat.

Den 17 juni bildades vid ett sammanträde i länsstyrelsens sessions-sal i Nyköping under ordförandeskap av landshövding B. Hammarskjöld, Södermanlands läns Brandkärsförbund.

Sekreteraren i Svenska Brandkärnans Riksförbund, kapten Erik Gillner, höll därvid ett orienterande föredrag om Riksförbundets organisation och verksamhet. Efter kapten Gillners redogörelse upplyste dir. Sven Malmberg i länets brandförsäkringsbolag om att hittills 22 brandkärer bildats på länets landsbygd och hoppades han att ett förbund skulle bildas. Fil. dr. H. von Eckermann, Edeby, tillstyrkte på det varmaste, att det bildades ett sådant förbund, och att det vore nödvändigt att en brandkonsulent tillsattes.

Sedan direktör Malmberg meddelat att under vinterns lopp 15 brandkärer fått materiel och att brandkonsulent under sommarens lopp skulle besöka varje kår minst två gånger, beslöt sammanträdet enhälligt att bilda Södermanlands läns Brandkärsförbund.

Baron Palmstierna, Skenäs, önskade även att det skulle införas normal brandordning för varje kommun. På detta framhöll landshövding Bo Hammarskjöld att ett utkast till en dylik brandordning f. n. vore under utarbetande och sedan skulle utsändas till kommunerna.

Normalstadgarna för förbundet föredrogos och dessa antogs med

vissa smärre ändringar. Av stadgarna framgick bl. a. att förbundet skulle ha sitt säte i Nyköping med förbundsexpeditionen även förlagd dit.

Till styrelse i förbundet valdes landshövding Bo Hammarskjöld, ordf., och greve Rutger Wachtmeister, Christineholm, vice ordf. Övriga styrelseledamöter blevo stadsingenjör D. Aronsson, Strängnäs, järnhandlaren K. Andersson, Tystberga, löjtnant N. L. Arvidsson, Hedensö, disp. Thure Flodkvist, Vrena, och lantbrukaren F. V. Eriksson, Hacksta, Vingåker. Styrelsesuppleanter blevo fil. dr. Harry von Eckermann, Edenby, landstingsm. A. Halvarsson, Vagnhärad, disp. B. R. Gyllenram, Hälleforsnäs, och kanslisekreterare H. von Arnold, Hovsta.

Till revisorer valdes greve Hans von Rosen, Lindö, och ingenjör A. Ekstrand, Nävekvarn, med sagsverksägare K. I. Lundkvist, Enstaberga, och förest. H. Andersson, Björkvik som suppl.

Årsavgiften bestämdes till 15 kr., varav 10 kr. skulle gå till Riksförbundet.

Härefter voro de egentliga förhandlingarna slut och landshövdingen tackade samtliga för det intresse de nedlagt för saken och uttalade sin stora tillfredsställelse över enhälligheten i alla beslut. Han hoppades även att denna endrätt skulle ge förbundet dess styrka att verka gagneligt till ett effektivt brandskydd.

Efteråt hade styrelsen ett sammanträde, varvid tillsattes ett arbetsutskott bestående av greve Rutger Wachtmeister, Christineholm, disponent Flodkvist, Vrena, och

järnhandlare K. Andersson, Tystberga. Till sekr. valdes dir. Sven Malrnberg, Nyköping, och till brandkonsulent brandchefen M. Ejdervik, Katrineholm.

MEDDELANDE.

REDDO-apparaten.

En helt igenom svensk livräddningsapparat har upfunnits av Med. Dr. Petersen vid Lunds Universitet. Den är av fullkomligt revolutionerande typ och kommer säkerligen att låta tala om sig över hela världen, varför det kan vara av intresse att erhålla en beskrivning av dess konstruktion och arbetssätt.

Det finnes ju som vi veta ett flertal stationära andningsapparater både svenska och utländska, vilka framkalla andningsrörelserna genom lufttryck och vakuum utifrån, så att bröstkorgen tvingas höja och sänka sig, men de mindre och transportabla apparater som använts, hava den stora olägenheten att åstadkomma andningsrörelserna genom tryck och vakuumpåverkan inuti andningsorganen. Nackdelen härav är ju som bekant dels faran av för starkt tryck på lungblåsorna, särskilt om dessa äro skadade av någon frätande gas, och dels svårigheten att få mängden in- och utgående andningsluft lika stor. Den inblåsta luften kan även lätt blåsas ned i magsäcken, om ej särskilda åtgärder vidtagas. Den ansiktsmask, som måste ligga alldeles tättslutande äver näsa och mun, förhindrar ävenledes möjligheten att taga bort slem eller giva stärkande drycker och dylikt under andningsproceduren. Dessa apparater, som förr ansågos som ofelbara, äro för närvarande bland

vetenskapsmännen synnerligen om-diskuterade.

Apparaten, som fått namnet REDDO, arbetar på följande enkla sätt:

1. Komprimerad gas tryckes in i en luftkudde, som är placerad under patientens skulderblad. Genom kuddens uppblåsning tvingas bröstkorgen att höja sig och utvidgas.

2. Efter ett visst tidsmoment släppes luften åter ut, varvid bröstkorgen sjunker ihop. Genom en över bröstkorgen placerad bälganordning kan denna sammandragande verkan förhöjas utan att skadlig påverkan utövas. Bälganordningen är dock ingalunda nödvändig, enär bröstkorgen vid minskande av trycket i kudden automatiskt sjunker ihop.

3. Om syrgas användes, kan den utsläppta överloppsgasen nyttjas för inhalation och sprutas in under en huv, som placeras över patientens ansikte.

Fördelarna med denna andningsapparat inses lätt:

1. Frånsett den stora enkelheten i konstruktionen med ytterst få rörliga och sårbara delar, är den synnerligen enkel att handhava. Efter endast en halvtimmas instruktion hava våra brandmän varit fullt hemma i begagnandet och kunnat på 1,5 min. applicera den-samma.

2. En annan fördel är att den är fullkomligt oskadlig för de inre vävnaderna.

3. Man kan under andningen befria svalget från slem eller giva stärkande drycker, föda o. s. v.

4. Vidare kan vilken komprimerad gas som helst användas för att driva apparaten. Tar den medförda syrgas-kolsyran slut kan man nämligen i närmaste smedja låna en acetylenkastub eller elektrisk driven kompressor för driften. Någon samtidig inhalation kan ju då ej komma i fråga, men är detta ofta av mindre betydelse.

5. Och slutligen är den svensk samt jämfört med andra dylika apparater billig.

A. G-ll.

Notiser.

Gasskyddskurs.

Den stora gasmaskfirman Degea A.-G. (Auergesellschaft), Berlin, anordnar regelbundet återkommande gasskyddskurser vid sin gasskyddsskola i Berlin-Oranienburg. Dessa kurser avse såväl industrien, brandväsendet som det civila luftskyddet. Ett flertal svenskar ha redan erhållit utbildning vid denna skola.

Den 17—20 aug. d. å. anordnas en specialkurs för utlänningar, varvid man räknar särskilt med svenskt deltagande, och inbjudes Svenska Brandkärernas Riksförbunds medlemmar till denna kurs.

Kursen behandlar följande ämnen:

Andningsgifter.
Filtermasker.
Syrgasapparater.
Gasskyddskläder.
Rumfilter.

Uppdelas i följande avdelningar:
Föredrag. Praktisk undervisning i materielens konstruktion och funktion. Praktiska övningar med gasmasker i det fria. Praktiska räddningsövningar. Praktiska övningar i gasskyddskläder.

Kursavgiften är RM. 12:—.

I denna ingår en enkel middag (omkring kl. 13) under kursdagarna.

Logi kan beställas genom Riksförbundet:

1) i större hotell till ett pris av RM. 5,50 pr dygn,

2) i enklare men fullgoda hotell till ett pris av RM. 3,30—3,80 pr dygn, inklusive första frukost och drickspengar.

För resa i Tyskland kunna numera genom bankerna registermark erhållas till en fördelaktig kurs.

Anmälan skall åtföljas av utförlig uppgift om deltagares namn, titel, anställning och adress och vara inkommen till Svenska Brandkärernas Riksförbunds expedition, Styrmansgatan 1, Stockholm, senast den 5 aug.

BRANDMATERIEL

SÅSOM:

Larmrockar - Gasmasker - Hjälmår
Bälten - Brandarmatur - Slang - Klenna
gummerade slangar och Munstycken
m. m.

EGEN TILLVERKNING AV:

Slangrullar av lättmetall.
Omveckningsmaskiner.
Slanglaggningsapparater.
Slangbindan "KVICK".
Linrullar och Manskapslinor.
Handskar och Huvor av asbest m. m.

Begär offert!

Råd vid materielköp lämnas kostnadsfritt.

Brissmans Brandredskap

Innehavare
Brandmästare F. Brissman
HALMSTAD